

**Як фракції
Верховної Ради VIII
скликання виконують
обіцянки в частині
соціальної політики**

Про проект

«Дослівно» - це фактологічний проект Комітету виборців України із моніторингу виконання парламентськими фракціями виборчих програм та публічних обіцянок.

У рамках проекту аналізуються ключові для подальшого розвитку країни теми: децентралізація, тарифи, судова реформа тощо.

Перелік обіцянок фракції формується шляхом аналізу:

- передвиборних програм політичних партій на позачергових парламентських виборах 2014 року;
- передвиборних програм кандидатів у Президенти України на позачергових президентських виборах 2014 року;
- програм політичних партій;
- заяв основних спікерів партій;
- положень Коаліційної угоди.

Дослідження охоплює діяльність усіх фракцій Верховної Ради.

Аналіз формується на основі двох критеріїв:

- реєстрації законопроектів, що відповідають обіцянкам;
- голосуванню за закони, що дозволяють реалізувати обіцянку.

Часові рамки дослідження: листопад 2014 – вересень 2016 року

Результати досліджень та поточну інформацію, яка стосується «Дослівно» можна дізнатися на сторінках проекту у мережах Фейсбук та Твіттер, а також на інтернет-сайті: <http://doslivno.org/>

Перше дослідження в рамках проекту «Дослівно» стосувалося децентралізації.

Фракції перетворили питання соціального захисту населення на піар

Два роки тому, в жовтні 2014, відбулися позачергові вибори до Верховної Ради України. Однією із ключових тем на виборах було питання соціального захисту населення. У своїх передвиборчих програмах партії обіцяли:

«організувати цільову допомогу малозабезпеченим... переглянути систему комунальних виплат»
Радикальна партія Олега Ляшка

«запровадити адресну допомогу саме тим, хто її потребує»

«Самопоміч»

«забезпечити належний соціальний захист найбідніших громадян»

Блок Петра Порошенка

«заморозити тарифи та ціни»

«Опозиційний блок»

«надати бійцям АТО статус учасників бойових дій, достойні зарплати й пільги»

ВО «Батьківщина»

«підвищити престижність військової служби, посилити соціальний захист тих, хто захищає Вітчизну»

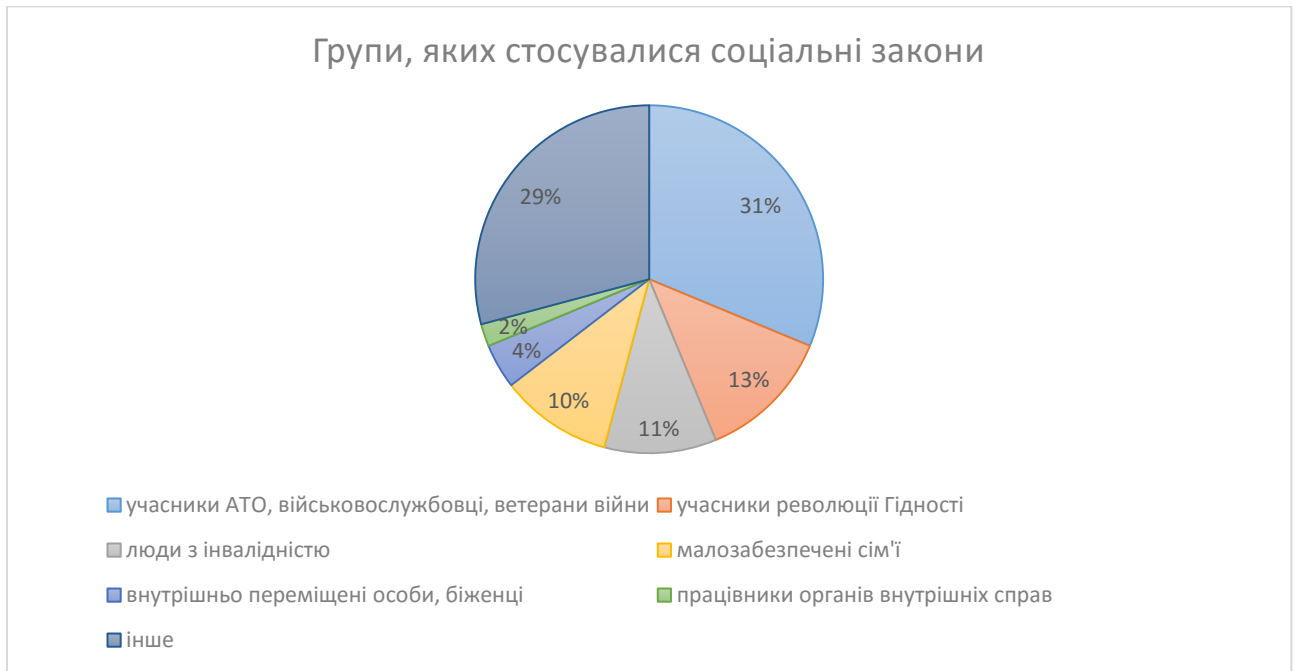
«Народний Фронт»

За два роки Верховної Ради народні депутати прийняли 196 законів, 49 із яких стосувалися соціальної політики¹. Таким чином, **кожен четвертий закон, прийнятий ВР VIII скликання, був соціальним.**

Найбільше соціальних законів, 15, стосувалися захисту військовослужбовців, ветеранів війни та учасників АТО. Шість законопроектів були спрямовані на підтримку учасників Революції Гідності. По 5 законів було прийнято задля забезпечення потреб малозабезпечених сімей та людей з інвалідністю; по одному – потреб внутрішньо переміщених осіб, біженців та колишніх працівників органів внутрішніх справ.

¹ соціальними вважалися закони, спрямовані на захист інтересів певних груп населення, в тому числі, шляхом надання їм фінансової допомоги з боку держави. Як правило, вони відповідали юридичному рубрикутору «соціальна політика», доступному у пошуковій системі ВРУ

Групи, яких стосувалися соціальні закони

У той же час причиною появи значної кількості соціальних законопроектів було намагання політиків рекламувати свою політичну силу. Так, за час роботи ВР VIII скликання депутати прийняли відразу 15 законів щодо захисту прав учасників АТО, військовослужбовців та ветеранів війни. Кожна фракція ВР за винятком «Опозиційного блоку» та «Самопоміч» самостійно зареєструвала бодай один успішний законопроект у цій сфері. Найбільше успішних законопроектів у БПП – п'ять, у «Батьківщини» – два, «Народного Фронту» – один. Враховувалися ті проекти законів, де ініціаторами були виключно депутати однієї фракції. Загалом за два роки роботи ВР депутати прийняли 12 різних законів по внесенню змін до Закону «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей». Десять разів вносилися зміни до Закону «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

Велика кількість прийнятих законів не свідчить про їх якість. Більшість із них є точковими і спрямовані на вирішення однієї проблеми. До прикладу, закон №548 звільняє учасників АТО від сплати військового збору, закон №670 – від сплати судового збору. При цьому обидва проекти зареєстрували депутати Радикальної партії Олега Ляшка.

Схожа ситуація і щодо реєстрації законопроектів. Депутати ВР VIII скликання зареєстрували найбільше законопроектів в історії України. Їх станом на 10 жовтня 2016 року – 4 422. Це більше ніж в депутатів усіх попередніх скликань.

Кожна фракція ВР VIII скликання має один або кілька власних законопроектів на актуальні для теми суспільства. Так, усі без винятку фракції зареєстрували проекти законів щодо соціального захисту військовослужбовців. Інколи – відразу кілька. Депутати Блоку Петра Порошенка були серед авторів щонайменше 31 відповідних проектів законів, депутати «Народного Фронту» – 17-ти. БПП, «Батьківщина», «Народний Фронт», «Опозиційний блок», РПЛ мають власні законопроекти щодо захисту прав внутрішньо переміщених осіб. Більшість фракцій також підготували проекти законів, що надають окремим категоріям осіб пільги на сплату тарифів за комунальні послуги. Серед іншого «Опозиційний блок» зареєстрував відразу 8 законопроектів щодо соціального захисту чорнобильців. Свої проекти на цю ж тематику також мають БПП, «Народний Фронт» та РПЛ. Кожна фракція має кілька законопроектів щодо соціального захисту людей з інвалідністю.

При цьому зміст законопроектів часто є схожим. Так, проект закону №2202а авторства БПП та РПЛ пропонує забезпечити учасників АТО не лише засобами медичної реабілітації, але й іншими (професійна, трудова реабілітація), проект закону №2234 серед авторів якого депутати БПП і «Самопоміч» – створити центри соціально-психологічної реабілітації інвалідів-учасників АТО, №2234 авторства БПП – змінити порядок надання військовослужбовцям відпусток з метою додаткового відпочинку, №2215 – забезпечити інвалідів-учасників АТО безоплатним санаторно-курортним лікуванням. **Інколи різні фракції реєстрували ідентичні законопроекти.** Так, 11.02.2015 депутати НФ, РПЛ, «Батьківщини» та «Самопоміч» зареєстрували законопроект №2069-1, який передбачає повернення особам із інвалідністю права на пільговий проїзд. При цьому 25.02.2015 депутати «Опозиційного блоку» зареєстрували власний альтернативний законопроект №2069-2, який передбачає ті ж вимоги.

Законопроекти фракцій на соціальну тематику						
	БПП	БАТ	НФ	ОБ	РПЛ	САП
захист прав внутрішньо переміщених осіб	№2166, 2167, 2481, 3459	2167, 2481	1496, 1835	1442	2580	
надання пільг на сплату тарифів на ЖКГ	2832, 4792, 2481, 1696, 1880, 2482а	1062, 2074а, 2481, 2832		2342		3341
захист людей з інвалідністю	1434, 2026, 2299а, 2621, 2715, 2777-1, 2912, 3355, 4378, 4803-1, 4853	4803, 4853, 4933, 1400, 2069-1, 2748	1179, 1181, 2069-1, 2299а, 2581, 2715, 4018, 4803-1	1514, 2069-2, 2884-1, 4558, 4578-1, 4803-1, 4853	2069-1, 2299а, 2511а, 2715, 4853, 4998	2069-1, 2912, 4578-2
допомога учасникам АТО та їх сім'ям	1033, 1082, 1212, 1238, 1681, 1684-1, 1688, 1745, 1777, 1872, 2202а, 2215, 2224а, 2231, 2234, 2482а, 2522а, 2556а, 2686, 2838, 3150, 3252, 3339, 3752, 4364, 4621, 4622, 5011, 5015, 5125, 5133	2105, 5125	1688, 2046, 2105, 2162а, 2162а-1, 2231, 2345а, 2447а, 3150, 2532а, 2556а, 2686, 3252, 3497, 3752, 4041а, 5011, 5125	1513, 3150-1	1684, 1688, 2202а, 2556а, 2782, 3150, 3252, 3707, 5133	2248, 2532а, 2838, 3341, 3497-1, 3752, 3846, 5011
пенсійне забезпечення громадян	1031-1, 1034, 1040, 1314, 1429, 1796, 1872, 2199, 2426а, 2506, 2577, 2621, 2698, 2715, 2738, 2780, 3001, 3252, 3502, 4146, 4150, 4224, 4257, 4332, 4364, 4502, 4621, 4622, 4933	1466, 1468, 2229, 2698, 2738, 4257, 4318, 4325, 4332,	2272а, 2345а, 2581, 2715, 2738, 3252, 3471, 3752, 4051, 4257, 4513, 4608-1, 4910, 5057	3001-1, 1017, 2405, 2587, 2761, 3767, 3824, 4442-1, 4933	1087, 1713, 2162а, 2715, 2767-2, 2782, 3203, 3391, 3596, 3811, 4332, 4504, 4608-2	2698, 3752, 4051, 4257, 4332
захист прав чорнобильців	1435, 2060, 2069, 4502, 4513, 4714		4513, 4714	1336, 1337, 1338,	4442	

				4442-1, 4540, 4714, 4798, 5055		
--	--	--	--	--------------------------------------	--	--

У «Правилах оформлення проектів законів та основних вимог законодавчої техніки» Верховної Ради України вказується, що закон є **особливою категорією нормативно-правових актів**. *«Закон регулює суспільні відносини, а не вирішує конкретне питання»* – говориться в документі. Тобто, за своєю логікою закон має охоплювати достатньо широке коло питань, не обмежуючись, як правило, чимось одним. У той же час в одному законі можливо поєднувати кілька елементів, якщо вони стосуються тієї ж проблеми: *«Зміни можуть вноситися до одного або декількох актів, якщо йдеться про необхідність оновлення пов'язаних питань, врегульованих більш ніж одним нормативним актом»*. Тобто, до прикладу, питання надання учасникам АТО відпусток і безоплатного санаторно-курортного лікування було б логічно поєднати в один законопроект. Особливо, якщо серед його авторів депутати однієї фракції.

На недалекоглядність окремих соціальних законів вказував Президент України, накладаючи на них вето. Так, Президент ветовав скандальний закон, який дозволяв фізичним особам повертати кредити банку за тим курсом, за яким вони їх брали. Згідно із поясненням такий крок завдав би шкоди банківській системі на суму понад 76 млрд. грн. При цьому закон підтримали 229 народних депутатів.

Інший закон (№2093), щодо якого було застосовано право вето стосувався збільшення пільг для чорнобильців. За інформацією Мінфіну прийняття закону призвело б до щорічних витрат із Державного бюджету України в розмірі 1.5 млрд. грн. і з огляду на складну економічну ситуацію могло б спричинити його розбалансування. «За» проголосували 261 народний депутат.

Ще один приклад – закон №1086, який дозволяв жінкам виходити на пенсію в 55 років. Відповідно до пояснень Президента дефіцит Пенсійного фонду перешкоджає реалізації цього закону, а додаткових витрат (у 2015 році 387,5 млн. грн.) на його втілення не передбачено. Цей Закон підтримали 256 народних депутатів.

ПІДТРИМКА ФРАКЦІЯМИ СОЦІАЛЬНИХ ЗАКОНІВ

Щоб оцінити те, чи фракції дотримуються своїх обіцянок в частині соціальної політики було визначено індекс їх послідовності. Тобто те, наскільки стабільно фракція підтримує певну політику. Наприклад, захист малозабезпечених сімей. Як показало дослідження, внаслідок піару на соціальній сфері фракції часто були непослідовними в своїй політиці. Підтримка закону визначалася не його відповідністю обіцянкам, а ситуативними обставинами (хто ініціатор, конкретні очікування суспільства, політичні обставини). Як результат, фракції не голосували за ті закони, які, за логікою своїх обіцянок, мали б підтримувати.

Згідно проведеного дослідження **найменш послідовними виявилися фракції Радикальної партії Олега Ляшка та ВО «Батьківщина», які часто спекулюють на соціальній тематиці.** Аналіз базувався на голосуваннях за соціальні закони. Всього було проаналізовано 49 таких законодавчих акти.

«Батьківщина»

Найменше послідовною виявилася фракція «Батьківщини». Депутати голосували стабільно (60-80% «за») лише за 23 закони. У решті випадків число голосів «за» коливалося від 0 до 90%. Лише 47% депутатів «Батьківщини» підтримали закон щодо надання учасникам революції Гідності, що отримали каліцтво, статусу ветеранів війни (№175). Але при цьому за інші закони, що стосувалися захисту прав учасників Революції Гідності, в середньому голосували 79% депутатів фракції, що є високим показником.

Інколи голосуванню заважала політична складова. Так, 18 лютого 2016 року депутати «Батьківщини» демонстративно не з'явилися на засідання Верховної Ради, оскільки днем раніше заявили про вихід із коаліції. При цьому саме того дня депутати приймали низку соціальних законів, серед яких і закон щодо призначення пенсій особам, які постраждали під час Революції Гідності (№1010). Як результат, 0 голосів від «Батьківщини».

(вісь у – кількість голосів «за»).

Радикальна партія Олега Ляшка

Депутати Радикальної партії Олега Ляшка були послідовними (70-90% «за») під час голосувань за 26 законів. В інших же ситуаціях кількість голосів суттєво розходилася. Так, за сім законів проголосувало менше 50% депутатів фракції. У той же час п'ять законів підтримало більше 90% депутатів.

Серед іншого депутати РПЛ не підтримали Закон №1368 про індексацію аліментів (10% «за»). При цьому проведення індексації залишається однією із вимог фракції.

«Радикальна партія» наполягає на тому, що ми маємо негайно індексувати зарплати і пенсії»

Олег Ляшко

На запитання журналіста щодо того, які фракції підтримують індексацію лідер РПЛ заявив: *«Я не бачив тих, хто проти. На словах підтримують всі. От коли дійде до діла, то побачимо»¹*

Так само РПЛ не підтримала скасування податку на пенсії працюючих та непрацюючих пенсіонерів. Жоден депутат РПЛ не проголосував «за» відповідний закон №1411. Хоч раніше Олег Ляшко заявляв:

«Люди заробили пенсію, тепер вони мають платити податки, тому що вони копійчану пенсію заробили і вимушені працювати. Я вважаю, що стягування податків із пенсій – це є геноцид проти українських пенсіонерів. І тому фракція Радикальної партії вимагає від парламенту прийняття рішення про скасування оподаткування пенсій»

Олег Ляшко

Непослідовність РПЛ проявилася у питанні надання громадян субсидій на оплату житлово-комунальних послуг. З одного боку, Радикальна партія чи не найбільше критикує надання громадянам субсидій, з іншого – підтримує схожі ініціативи в інших сферах.

РПЛ виступає проти спрямування коштів на субсидії, але підтримує виділення грошей на потреби інших уразливих верств населення. Навіть, якщо реалізація цих законопроектів призведе до суттєвих витрат із Державного бюджету і порушить його баланс.

Нижче наведено перелік соціальних законів, на які були накладено вето Президента з огляду на фінансову неможливість їх реалізації, і які активно підтримали депутати РПЛ.

ПІДТРИМУЄ	реструктуризацію кредитних зобов'язань громадян (надання фізичним особам права повертати кредити банку за тим курсом, за яким вони їх уклали)	Законопроект №1558-1 «За» 20 із 21	<i>Витрати:</i> 76 млрд. грн. ²
	збільшення соціального захисту чорнобильців (розширюється коло осіб, які мають право на отримання пільг та відповідну компенсацію)	законопроект №2093 «За» 16 із 21	1.5 млрд. грн. ³
	зменшення пенсійного віку для жінок (передбачається продовжити дію положення щодо права виходу на пенсію після досягнення 55-річного віку жінкам, які звільнені з роботи та мають не менше 30 років страхового стажу)	законопроект №1086 «За» 14 із 22	387, 5 млн. грн. ⁴

² орієнтовані втрати банківської системи складуть 76 млрд. грн. (за інформацією Національного банку України)

³ реалізація Закону потребуватиме щорічно додаткових видатків з Державного бюджету України в сумі 1,5 млрд гривень (за інформацією Міністерства фінансів України)

⁴ реалізація зазначеного положення потребуватиме у 2015 році додаткових видатків у розмірі 387,5 млн гривень (за інформацією Кабінету Міністрів України)

	збільшення видатків на оплату пільгового проїзду окремих категорій громадян (встановлюється нова субвенція місцевим бюджетам на надання пільг на компенсацію за пільговий проїзд окремих категорій громадян)	законопроект №4024 «За» 14 із 21	1,9 млрд. грн. ⁵
	збільшення розміру одноразової допомоги військовослужбовцям та членам їх сімей (передбачається збільшення у 1,5 рази розмірів одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності військовослужбовців, військовозобов'язаних)	законопроект №2406 «За» 19 із 21	0,7 млрд. грн. ⁶
НЕ ПІДТРИМУЄ	збільшення видатків на субсидії (пропонується загальний обсяг субвенції місцевим бюджетам на надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату житлово-комунальних послуг збільшити на 5 269,0 млн. грн.)	Закон №1384 «За» 1 із 21	5 млрд. грн.

Показово, що депутати РПЛ (18 із 21) підтримали скандальний законопроект №1558-1 про реструктуризацію зобов'язань за кредитами в іноземній валюті, який, за оцінкою Нацбанку, призвів би до 76 млрд. грн. фінансових втрат, але не підтримали Закон №1384 щодо виділення громадянам додаткових 5 млрд. грн. на оплату житлово-комунальних послуг («за» 1 депутат із 21).

«Опозиційний блок»

«Опозиційний блок» стабільно голосував, у інтервалі 0-20%, за 27 законів. Як правило, послідовність «Опозиційного блоку» полягала в тому, що депутати взагалі не підтримували соціальні ініціативи. Депутати цієї фракції не дали жодного голосу за 19 соціальних законів, часто пояснюючи це тим, що мають власні відповідні законопроекти.

⁵ за рахунок зменшення коштів на надання субсидій на оплату житлово-комунальних послуг

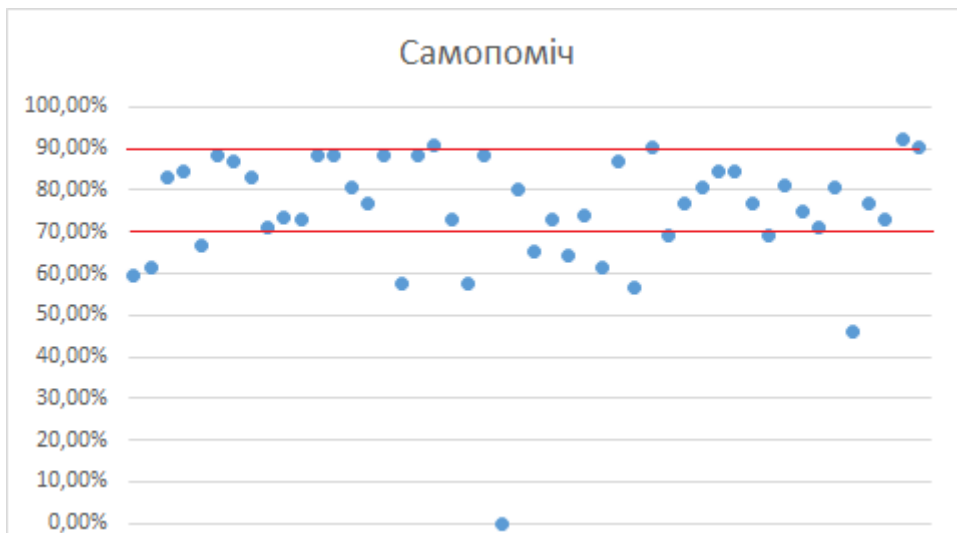
⁶ реалізація призведе до додаткових видатків з державного бюджету у сумі щонайменше 0,3 млрд гривень (у розрахунку на п'ять місяців) у 2015 році та більш як 0,7 млрд гривень у 2016 році (за інформацією Кабінету міністрів України)

«Самопоміч»

Депутати «Самопоміч» голосували послідовно (70-90% «за») за 31 соціальний закон.

Саме депутати «Самопоміч» в середньому найбільше підтримували соціальні закони. Так, за 22 закони проголосувало більше 80% депутатів фракції.

«Народний Фронт»

«Народний Фронт» був послідовним (70-90% «за») при голосуванні за 35 законів. Лише за один закон підтримало менше 50% депутатів і один – 0%. У той же час відразу за 23 закони проголосувало більше 80% депутатів.

Блок Петра Порошенка

Найбільш послідовними виявилися депутати Блоку Петра Порошенка. Вони стабільно, 60-80% «за», підтримували 43 соціальні закони.

За жоден соціальний закон не проголосувало менше 50% фракції. Але у той же час лише за один закон віддали голос більше 80% депутатів. Рекордну підтримку, 83% «за», отримав закон щодо призначення пенсій особам, які постраждали під час Революції Гідності.

Депутати Блоку Петра Порошенка розробили більше всього успішних законопроектів на соціальну тематику розробили – 19. Ще 15 успішних законопроектів у «Народного Фронту» і 11 – у Радикальної партії Олега Ляшка. У «Батьківщини» – сім успішних законів, «Самопоміч» та «Опозиційного блоку» – по два.

Фракційна дисципліна

Під час голосувань за соціальні закони найбільшу фракційну дисципліну демонстрували депутати «Народного Фронту» та «Опозиційного блоку». Вони, як правило, мали чітку позицію щодо законопроекту і тому випадків, коли б половина фракції підтримала проект, а половина – ні майже не було. За індексом Райса у «Народного Фронту» та «Опозиційного блоку» по 0,6 балів. Максимальне значення за цим індексом складає 1 бал. Його отримує фракція за умови, що всі її депутати одноставно підтримують або не підтримують законопроект. Мінімальне значення 0, коли 50% підтримують проект, а 50% ні. Жоден депутат «Опозиційного блоку» не проголосував за 19 соціальних законів, а 85-100% «Народного Фронту» підтримали 10 відповідних законів.

У «Самопоміч» індекс Райса склав 0,5 балів, у БПП та Радикальної партії – 0,4 бали.

Найменша фракційна дисципліна під час голосування за соціальні закони спостерігалася у «Батьківщини» – 0,2 бали. Фракція «Батьківщини» фактично поділилася навпіл при голосуванні за дев'ять соціальних законів.

	Індекс фракційної дисципліни Райса <i>1 – максимально дисципліновані (100% «за» або «проти») 0 – не дисципліновані (50% «за», 50% «проти»)</i>
«Народний Фронт»	0,6
«Опозиційний блок»	0,6
«Самопоміч»	0,5
Блок Петра Порошенка	0,4
Радикальна партія Олега Ляшка	0,4
«Батьківщина»	0,2

У Верховній раді частіше говорять про тарифи, ніж про війну

Про це свідчать результати контент-аналізу стенограм ВРУ за період лютого-липня 2016 року.

За останні півроку роботи парламенту депутати згадували у своїх виступах тарифи 438 разів – шість разів за пленарне засідання. Тоді як про війну говорили 342 рази.

Найчастіше про тарифи говорили депутати «Батьківщини» та РПЛ: 82 та 69 згадок відповідно. Депутати «Опозиційного блоку» згадували тарифи 62 рази, «Самопоміч» – 43, Блоку Петра Порошенка – 30 разів. Фактично ігнорували тему тарифів депутати «Народного Фронту» – лише вісім згадок.

Абсолютна більшість згадок про тарифи зі сторони «Батьківщини» та РПЛ носили негативний характер. Серед епітетів, які найчастіше використовували обидві фракції щодо тарифів: «завищені», «корупційні», «драконівські», «грабіжницькі», «непрозорі». Депутати РПЛ 12 разів вжили словосполучення «тарифний геноцид»

Найчастіше обидві фракції критикували встановлення ринкової ціни на газ для населення і промисловості, а також видачу субсидій.

«Ринку не існує, і коли вам говорять про ринкову ціну на газ, то це обман»

Юлія Тимошенко

«Коли сьогодні прем'єр Гройсман розказує, що у нас ринкова ціна на газ - то хай дадуть спочатку ринкові зарплати і пенсії... Наша вимога - це повернення пільгової ціни для газ на громадян»

Олег Ляшко

«Такого хамства, яке відбулося сьогодні на засіданні уряду (ред. – мова про засідання, на якому було встановлено єдину ціну на газ) по відношенню до людей не допускатимуть навіть Арсеній Яценюк. Сподіваємося, що така очевидна річ, як незаконно встановлена урядом ціна на газ, буде скасована»

Юлія Тимошенко

Критикуючи встановлення ринкової єдиної ціни на газ, обидві фракції суперечать своїм попереднім обіцянкам. Так, РПЛ та ВО «Батьківщина» є одними із підписантів Коаліційної угоди, в якій вони, в тому числі, обіцяли встановити ринкову ціну на газ та електроенергію.

«Ми проведемо структурні реформи в енергетичній галузі, що передбачають перехід на єдині для всіх споживачів принципи ринкового ціноутворення на газ та електроенергію з метою створення стимулів для їх економії зниження непродуктивних витрат держави і підтримки стійкого економічного розвитку»

Коаліційна угода

При цьому, кілька років тому, Юлія Тимошенко висловлювала прямо протилежну позицію.

«Ринкова ціна на газ — це жорсткий примус до модернізації країни, який уже давно був потрібен Україні, а як наслідок – повна енергетична незалежність. Я вважаю, що лише перехід на ринкові ціни звільнив нас від газового рабства. Так, ринкова ціна на газ — це боляче, але хто сказав, що свобода це безкоштовний подарунок?»

Юлія Тимошенко (інтерв'ю УП 2013 року)

Це ж зобов'язання було зафіксовано у Меморандумі з Міжнародним валютним фондом⁷, підписаному урядом Юлії Тимошенко в 2009 році.

«Ми також анонсували підвищення тарифів на газ що сплачуються домашніми господарствами (набирає чинності 1 вересня 2009 року) і комунальними підприємствами (з 1 жовтня 2009 року) на 20 відсотків. Наша ціль полягає в тому, щоб досягти зближення всіх тарифів з цінами на імпорт, надаючи при цьому ефективну систему соціальної безпеки для захисту вразливих груп населення»

«Лист про наміри» між МВФ та урядом Тимошенко 2009 року

Тепер же Юлія Тимошенко заявляє про те, що ринкова ціна на газ в Україні неможлива, в тому числі, через те, що не створено відповідного ринку.

«Згадайте таке формулювання «ринкова ціна на газ». Скажіть мені, будь ласка, ринкова ціна може встановлюватись постановою уряду? Ринкова ціна може встановлюватись тільки ринком. А якщо ринка немає, то не треба її називати ринковою»

Юлія Тимошенко

При цьому, ще в квітні 2015 року Верховна Рада прийняла Закон «Про ринок природного газу». «За» проголосували 17 із 19 депутатів «Батьківщини». Отже, вони, в тому числі, несуть відповідальність за те, що в Україні так і не було створено ринку газу. Свою заяву Юлія Тимошенко зробила в червні 2016 року.

По-друге, РПЛ та «Батьківщина» критикують надання громадянам субсидій на оплату житлово-комунальних послуг замість розвитку енергоефективності.

«Проблема тарифів полягає в двох обставинах. Перше, це неспроможність їх платити через надзвичайно низькі доходи більшості громадян. Друге, коли уряд нам розкажує, що значну частину вартості житлово-комунальних послуг вони компенсують за рахунок субсидії із Державного Бюджету¹... Субсидії – це консервація енергозалежності і бідності»

Олег Ляшко

«Субсидії на послуги ЖКГ- це великий обман, адже вони не монетизовані, не стимулюють для впровадження енергозберігаючих програм, оскільки одна частина ціни на послуги ЖКГ- це прихований податок з людей, а інша – гроші на корупцію»

Юлія Тимошенко

При цьому, той факт, що підвищення цін на тарифи буде компенсовано саме через механізм субсидії було визначено в Коаліційній угоді.

«Поступова ліквідація перехресного субсидіювання багаторівневої тарифної системи шляхом встановлення цін і тарифів для всіх споживачів, включаючи населення, на економічно обґрунтованому рівні та одночасне здійснення переходу до адресних дотацій соціально вразливим верствам населення»

Коаліційна угода

Ба-більше, Олег Ляшко критикує надання громадянам субсидій, хоч сам голосував за їх виділення. Закон «Про Державний бюджет України на 2016 рік», де на субсидії було передбачено 35 млрд. грн. підтримали 16 із 20 депутати РПЛ.

Щоправда навіть після цього лідер РПЛ критикував виділення коштів на субсидії.

«Хто отримає ці гроші? Олігархи... Ці гроші не отримають громадяни. Якщо у нас в бюджеті є гроші, 70 млрд. грн, то їх треба спрямувати не на субсидії, перетворивши всю країну в жебраків, а на радикальне підвищення заробітних плат і пенсій»

Олег Ляшко

Критикують надання субсидій і у «Батьківщині». Зокрема, за труднощі в їх отриманні учасниками АТО та їх сім'ями.

«Це виглядає цинізмом і абсурдом на тлі бравурних рапортів наших міністерств і відомств про те, що всі учасники бойових дій вже отримали чи найближчим часом отримають посвідчення учасників АТО, а відтак їх родичі зможуть отримати пільги та субсидії на природний газ... Ми звертаємося до керівництва українського уряду з пропозицією зробити все для того, щоб тарифи були зменшені та щоб всі, хто покладає своє життя в боротьбі за Україну, спокійно і безперешкодно отримали всі необхідні довідки»

Сергій Власенко

Попри подібні звернення до уряду, лише 58% депутатів «Батьківщини» підтримали Закон №615, який полегшує отримання учасниками АТО та їх сім'ями субсидій. Зокрема, встановлюється, що заробітна плата учасників АТО не враховуватиметься при наданні їм субсидій.

Крім того, «Батьківщина» закликала місцеві ради до мораторію на підвищення тарифів, але сама не проголосувала за наданням їм таких повноважень.

У ході місцевих виборів 2015 року одним із передвиборчих гасел «Батьківщини» було встановити «справедливі тарифи».

«Якщо «Батьківщина» буде мати більшість в більшості місцевих рад, ми такі рішення (ред. - про зниження тарифів) приймемо по всій Україні»

Юлія Тимошенко

На виконання своїх обіцянок упродовж червня-серпня 2016 року «Батьківщина» ініціювала в місцевих радах рішення про встановлення мораторію на підвищення тарифів. Частина рад звернулися із відповідними пропозиціями до влади, інші ж – встановили мораторій самостійно. Зокрема, заборонили підіймати ціни на тарифи міські ради Києва, Дніпра та Житомира. Депутати «Батьківщини» були серед авторів відповідних проектів рішень у Житомирі, Тернополі, Вінниці (не успішно), Чернігові, Кременчуці. Вони ж, як правило, підтримували такі рішення в повному складі. До прикладу, в Тернопільській міській раді.

«Батьківщина» ініціювала подібні рішення й в обласних радах. За ініціативи депутатів «Батьківщини» звернення до влади щодо мораторію на підвищення тарифів ухвалили Хмельницька, Тернопільська, Рівненська, Київська, Львівська, Чернівецька обласні ради.

При цьому, встановлення цін на тарифи не є компетенцією місцевих рад. Їх завдання – це проведення заходів із енергоефективності в громаді.

Абсурдність ситуації полягає в тому, що «Батьківщина» як фракція-підписант Коаліційної угоди зобов'язувалася надати такі повноваження (в частині альтернативної енергетики) органам місцевого самоврядування.

«Передати органам місцевого самоврядування повноважень із встановлення цін на теплову енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії (до певного обсягу виробництва)»»

Коаліційна угода

Але свої обіцянки «Батьківщина» не дотрималася. У Верховній Раді 22 вересня розглядався законопроект №4334, який передбачав, в тому числі, передачу органам місцевого самоврядування повноважень щодо встановленню тарифів на теплову енергію, що виробляється на установках з використанням альтернативних джерел енергії. «За» проголосував лише один депутат Батьківщини із 21.

ГОЛОСУВАННЯ ЗА ЕНЕРГЕТИЧНІ ЗАКОНИ

Під час голосувань за закони в частині енергетичної політики фракції часто не дотримувалися своїх обіцянок. Нижче наведено перелік законів, прийняття яких відповідало обіцянкам фракцій, але які вони, тим не менш, не підтримали.

Законодавчий акт	Обіцянки фракції	Кількість голосів «за»
Соціальний захист окремих категорій осіб (шахтарі, чорнобильці, учасники АТО)		
<p>«Про внесення зміни до статті 1 Закону України "Про підвищення престижності шахтарської праці" щодо працівників калієво-магнієвих та озокеритних копалень»</p>	<p><i>«В парламенте мы продолжим делать всё для восстановления мира, защиты людей труда, роста зарплат и пенсий. Шахтеры – это сила, командный дух и традиции, основа экономики нашей страны»</i></p> <p style="text-align: right;">Олександр Вілкул, «Опозиційний блок»</p> <p><i>«Ми зробимо все для того, щоб шахти заходу і сходу країни стали більш безпечними та ефективними, а шахтарі мали гідну оплату праці»</i></p> <p style="text-align: right;">Арсеній Яценюк, «Народний Фронт»</p>	<p>«Опозиційний блок» «За» 21 із 43</p> <p>«Народний фронт» «За» 48 із 81</p>
<p>«Про внесення змін до додатка № 3 до Закону України "Про Державний бюджет України на 2015 рік" щодо державної підтримки вугільної галузі»</p>	<p><i>«I настав час нам підтримувати дійсно вугільну галузь, українських шахтарів, українських патріотів, які працюють на благо нашого народу, на благо нашого краю, а не тих сепаратистів, які займаються трафіком вугілля, заробляють кошти і грабують нашу державу»</i></p> <p style="text-align: right;">Олег Барна, БПП</p> <p><i>«Это первый шаг, который мы поддержим, выполнение конституционных прав работающих шахтеров, которые сегодня готовы обеспечить энергетическую безопасность страны. И пусть этот наш шаг, наши депутатские голоса в поддержку законопроекта будут примером для Министерства топлива и энергетики, для министра топлива и энергетики в начале и понимания того, что угольная отрасль требует пристального внимания, не разовых вот таких шагов по ликвидации задолженности, а четкого понимания, какой будет угольная отрасль Украины завтра. Проект реструктуризации, топливный баланс должен быть, люди должны понимать, как они работают и за что они работают. Поддержим угольщиков, защитим нашу безопасность»</i></p> <p style="text-align: right;">Артур Мартовицький, «Опозиційний блок»</p>	<p>БПП 96 із 150</p> <p>«Опозиційний блок» 25 із 40</p>

	<p><i>«У країні відбувається повне руйнування бюджетної сфери: сьогодні науковці, переселенці, шахтарі... А що буде завтра? Із таким ставленням уряду до людей у нас буде дуже гаряче літо»</i></p> <p>Олексій Рябчин, «Батьківщина»</p>	<p>«Батьківщина» 3 із 19</p>
<p>«Про внесення зміни до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»</p>	<p><i>«За останні два роки уряд знищив весь соцзахист постраждалих внаслідок аварії на ЧАЕС. Парламент має зайнятися питаннями соцзахисту чорнобильців»</i></p> <p>Юлія Тимошенко, голова фракції ВО «Батьківщина»</p> <p><i>«Опозиційний блок вимагає покласти край «соціальному Чорнобилю» для чорнобильців»</i> заява «Опозиційного блоку»</p> <p><i>«У країні давно назріла гостра необхідність кардинальних змін у державній політиці щодо соціального захисту учасників ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС і потерпілих внаслідок Чорнобильської катастрофи»</i></p> <p>Володимир Арешонков, БПП</p>	<p>«Батьківщина» 11 із 19</p> <p>«Опозиційний блок» 27 із 43</p> <p>БПП 63 із 147</p>
<p>«Про внесення змін до Закону України "Про житлово-комунальні послуги" щодо належного соціально-економічного захисту учасників антитерористичної операції та членів їхніх сімей»</p>	<p><i>«Надати бійцям АТО статус учасників бойових дій, достойні зарплати й пільги»</i></p> <p>передвиборча програма 2014 року ВО «Батьківщина»</p> <p><i>«Рівень забезпечення державних гарантій у сфері соціального захисту учасників антитерористичної операції та членів їх родин, всебічне публічне обговорення проблемних питань та визначення основних напрямів та перспектив щодо подальшого розвитку системи соціального захисту учасників антитерористичної операції та членів їх родин на сьогодні є надзвичайно актуальними»</i></p> <p>Олександр Третяков, БПП</p>	<p>«Батьківщина» 11 із 19</p> <p>БПП 98 із 144</p>
Забезпечення доступу до інформації		
<p>«Про особливості доступу до інформації у сферах постачання електричної енергії, природного газу, тепlopостачання, централізованого постачання гарячої води, централізованого питного</p>	<p><i>«Законодавче відкриття структури тарифів на природний газ, електроенергію, теплову енергію та їх транспортування»</i></p> <p>Коаліційна угода</p> <p><i>«Прозорість та доступність інформації у сферах постачання електроенергії, природного газу, тепlopостачання, водопостачання та</i></p>	<p>«Батьківщина» 13 із 19</p>

<p>водопостачання та водовідведення»</p>	<p><i>водовідведення для споживачів повністю відповідає європейській практиці та є важливим кроком для розбудови та функціонування енергетичних ринків в Україні»</i> Олексій Рябчин, «Батьківщина»</p> <p><i>«Об'єднання "Самопоміч" стовідсотково підтримує ідею забезпечення прозорості в питаннях формування тарифів і доступі споживачів до інформації»</i> Олена Бабак, «Самопоміч»</p> <p><i>«Ми маємо можливість забезпечити право громадян на інформацію про якість оцих саме послуг»</i> Олег Барна, БПП</p>	<p>Самопоміч 16 із 26</p> <p>БПП 96 із 139</p>
<p>«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення прозорості у видобувних галузях»</p>	<p><i>«Опозиційний блок» підтримує те, що має бути прозорість встановлено у використанні надр»</i> Михайло Папієв, «Опозиційний блок»</p>	<p>«Опозиційний блок» 0 із 42</p>
<p>Оновлення базового законодавства в сфері енергетики</p>		
<p>«Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо створення передумов для нової моделі ринку природного газу та забезпечення стабільності розрахунків підприємств енергетичної галузі»</p>	<p><i>«Опозиційний блок» буде підтримувати зазначену законодавчу ініціативу через те, що вона вкрай необхідна, оскільки якщо не буде прийнятий зазначений законопроект, через запроваджену систему електронного адміністрування всі підприємства паливно-енергетичного комплексу перебувають в стані фінансової кризи, перебувають в стані дуже тяжкому, оскільки зазначена система не враховує специфіки розрахунків кінцевими споживачами за відповідно використану електроенергію або природній газ»</i> Олександр Долженков, «Опозиційний блок»</p>	<p>«Опозиційний блок» 20 із 43</p>
<p>«Про ринок електричної енергії України» (в першому читанні)</p>	<p><i>«Реформування газового та електроенергетичного ринків відповідно до вимог Третього енергетичного пакета»</i> Коаліційна угода</p>	<p>«Батьківщина» 0 із 21</p> <p>Радикальна партія 1 із 21</p>
<p>Розвиток альтернативної енергетики та енергомодернізація</p>		
<p>«Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії»</p>	<p><i>«Оппозиционный блок» в первом чтении будет поддерживать данный законопроект»</i> Артур Мартовичський, «Опозиційний блок»</p>	<p>«Опозиційний блок» 13 із 42 (в першому читанні)</p>

<p>«Про запровадження нових інвестиційних можливостей, гарантування прав та законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності для проведення масштабної енергомодернізації»</p>	<p><i>«Важливим є не лише компенсування вартості газу, а й енергоефективність та енергомодернізація»</i> Арсеній Яценюк, «Народний Фронт»</p>	<p>Народний Фронт 60 із 82</p>
<p>«Про внесення змін до Закону України "Про теплопостачання" щодо стимулювання виробництва теплової енергії з альтернативних джерел енергії» (у першому читанні)</p>	<p><i>«Надання органам місцевого самоврядування повноважень із встановлення цін на теплову енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії»</i> Коаліційна угода</p> <p><i>«Фракція "Батьківщина" завжди підтримує розвиток альтернативних джерел енергії, ми голосували і Запорізьку кліматичну угоду, і взагалі бачимо в цьому майбутнє України, відмовитися від газу російського, відмовитися від вугілля і розвивати альтернативні джерела енергії»</i> Олексій Рябчин, «Батьківщина»</p>	<p>Радикальна партія 10 із 21</p> <p>Батьківщина 1 із 21</p>
<p>«Про внесення змін до статті 8 Закону України «Про альтернативні види палива»</p>	<p><i>«Енергетична безпека країни – це важлива складова національної безпеки України. Енергонезалежність буде лише тоді, коли ми не будемо отримувати ні російського, ні імпортного газу, а нам власного газу буде вистачати і для потреб житлово-комунального господарства, і для потреб промисловості»</i> Олег Ляшко, Радикальна партія</p>	<p>Радикальна партія 12 із 21</p>